

RAPPORT

SENTRUMSUTVALGET

RISØR KOMMUNE **2018**

1 / **SENTRUMSUTVALGET**

2 / **RISØRS IDENTITET** – DEN KULTURHISTORISKE STEDSDIMENSJONEN

3 / **BEBOERNE**

4 / **PARKERING OG INFRASTRUKTUR**

5 / **BESØKENDE, NÆRINGSUTVIKLING OG REISELIV**

6 / **MØTEPLASSER**

7 / **KULTUR**

8 / **DEN DIGITALE BYEN**

SENTRUMSUTVALGET RISØR KOMMUNE 2018. OPPLAG 120 EKS. GRAFISK UTFORMING NINA AKERSVEEN. TRYKK ERIK TANCHE NILSSEN AS.

1 / SENTRUMSUTVALGET

Stedsutvikling handler i stor grad om verdiskaping, næringsutvikling og arbeidsplasser. Attraktive steder tiltrekker seg både bedrifter og den beste arbeidskraften. Stedsutvikling kan i seg selv bidra til flere arbeidsplasser og til å skape større optimisme og fremtidstro. Resultater viser at antallet ideer og planer for nyetableringer skyter i været etter hvert som det kommer positive, synlige resultater på stedet.

Ved kommunesammenslåingen mellom Risør og Søndeled i 1964, var det litt over 7000 innbyggere i Risør. Per 2018 er vi i underkant av 7000 innbyggere.

Risør sentrum har hatt en negativ befolkningsutvikling de siste ti årene, samtidig som det vakre og vel bevarte sentrum framstår som et attraktivt sted å bo. Risør bystyre har derfor vedtatt å oppnevne et sentrumsutvalg.

Sentrumsutvalgets mandat var å legge fram en frittstående rapport som belyser følgende:

1. Hvilke faktorer styrker og svekker en positiv befolkningsutvikling i Risør sentrum? Hvilke grep bør tas for å øke befolkningstallet og aktiviteten i sentrum?
2. Hvilke grep har andre byer tatt for å øke befolkningstall og aktivitet i mindre bysentra som kan sammenlignes med Risør? Hvilke omkringliggende og strukturelle forhold (utenfor selve bysentrum) påvirker utviklingen?
3. Hvilke scenarier kan man se for seg for en sentrumsutvikling i Risør fram mot 2040? Hvilke faktorer og utviklingstrekk underbygger scenarioene?

Følgende personer ble valgt til å sitte i utvalget. Det presiseres at representantene i dette utvalget ikke har bundet mandat fra sine partier eller organisasjoner, og kun representerer seg selv.

RUNE HANSEN, Miljøpartiet de Grønne

ELEN LAUVHJELL, Arbeiderpartiet

DAG SONGE, Høyre

LINE GRANJORD PAULSEN, Venstre

UNNI OLIMB NORMAN, daglig leder for Risør By AS

ANDREAS G. STENSLAND, arkitekt og planlegger i Tvedestrand kommune

TERJE H. HENRIKSEN, restauranteier i Risør

HANS ELLEF HØIE, talsperson for Tangen Vel

RAGNHILD SIGURDSØN LEDER AV SENTRUMSUTVALGET
Historiker, kommunikasjonssjef Grimstad kommune

Sentrumsutvalget har valgt å definere sentrum etter samme planavgrensning som brukt i parkeringsplanen.

Vi vil først starte med å presisere at Risør har en høy andel bosatte i sentrum. I følge tall fra Statistisk Sentralbyrå, SSB, bor det 900 personer i sentrumssonen i Risør, og har sammenlignet med andre byer, sterkt fokus på befolkning i sentrum. Risør har et forholdsmessig lite sentrum med høy tetthet, god arealutnyttelse, korte avstander og et bymiljø som har høy estetisk- og attraksjonsverdi. Befolkningsnedgangen i sentrum er ikke dramatisk, og Risør fremstår ikke som en “soveby”, men som et levende sentrum. Likevel ønsker vi å snu trenden med negativ befolkningsutvikling mens vi har kraft og fart.

Sentrumsutvalget har, med ett unntak, ikke bestått av profesjonelle byutviklere. Vi har vært på en supereffektiv studietur fra søndag til mandag, hvor vi besøkte Egersund, Farsund og Flekkefjord. Dette er byer som har flere likhetstrekk med Risør når det gjelder befolkning, størrelse, avstand fra kraftsentra, bevaringsverdige sentrum, turisme som viktig næring og utfordringer med avstand til E-39. Vi lærte mye som vi har tatt med oss i rapporten, men den største lærdommen fikk vi kanskje først da vi kom hjem igjen og så byen med nytt blikk; Vi kunne rett og slett konstatere at Risør sentrum har noen kvaliteter som andre byer bare kan drømme om.

Vi har hatt møter med lokale eksperter i kommunen og fylkeskommunen og spurt dem hva som styrker og hva som svekker en positiv utvikling i Risør sentrum og vi har hatt folkemøte der vi inviterte fagfolk til å lære oss om byutvikling og for å få inspirasjon. I tillegg møtte hele 120 mennesker opp på et folkemøte på Rådhuset med påfølgende work-shop. Vi har også fått innspill muntlig, på mail og på Facebook.

Alt dette har vært en nyttig og spennende læringsprosess, som har gitt oss mer og bredere kunnskap om sentrumsutvikling.

Rapporten er inndelt etter samme modell som kommunens Beboerundersøkelse, utført av firmaet Feste i 2016, med følgende temaer:

- byens identitet
 - beboerne
 - parkering og infrastruktur
 - nærings- og besøksutvikling
 - møteplasser.
-
- I tillegg har vi tatt med et viktig tema som vi mener er sentralt for utviklingen av Risør sentrum, nemlig – **kultur**. Og et tema som preger samfunnsutviklingen på mange områder: – **digitalisering**.

Vi har bygget de fleste av våre anbefalinger på mye av det som allerede er planlagt og tenkt, av kloke hoder. «Vi trenger ikke flere planer» sa kommunalsjef for Samfunnsutvikling på ekspertmøtet i vinter, «vi trenger å gjennomføre dem!». Dette utsagnet ble betydningsfullt og retningsgivende for vårt arbeid, etter hvert som vi gjorde oss kjent med alle planene som foreligger.

I tillegg til å svare på spørsmålene fra bystyret har vi forsøkt å finne fram til såkalt «low hanging fruit» på hvert tema. Dvs. ting som “det bare er å gjøre” og som ikke trenger store investeringer eller lange politiske prosesser. Vedlagt i rapporten er det tre ulike scenarier for Risørs utvikling fram mot 2040 som vi har jobbet med. I tillegg er referat fra folkemøtet, og alle innspill vi har fått. Alt dette finnes på Risør kommunes nettsider under «Sentrumsutvalget».

2 / **RISØRS IDENTITET** DEN KULTURHISTORISKE STEDSDIMENSJONEN

Risørs varemerke og viktigste ressurs er den verneverdige bykjernen. Risør har en unik og verdifull trehusbebyggelse – både i nasjonal og internasjonal sammenheng. Bybrannen i 1861, med den påfølgende gjenoppbyggingen med regulerte gater og kvartaler bebygd med enhetlig bebyggelse i én- til toetasjes trehus i sen-empirestil, gir byen et helhetlig særpreg. Kombinasjonen av velstand og by-vekst på slutten av 1800-tallet, stagnasjon og stillstand på 1900-tallet, og et sterkt fokus på kulturminnevern og kultur de siste 30-årene, har vært med på å gi byen et preg der det meste av 17- og 1800-tallsbebyggelsen er intakt og lite preget av bebyggelse fra nyere tid.

Oppdatering av verneplan er viktig og i gang.

Hva ved den historiske bykjernen styrker og svekker en positiv befolkningsutvikling i Risør sentrum i dag?

Styrker

- Mange av beboerne i bykjernen er stolte over å bo i historisk trehusbebyggelse i en av Norges best bevarte byer
- Få tomme næringslokaler i sentrum, også i bevaringsverdige hus
- Et godt omdømme som følge av ivaretatt og levende historisk bykjerne

Svekker

- Mange av husene er små, har ikke hage og mange savner mer uteareal, parkeringsmulighet og lagringsmulighet.
- Det er kostbart å restaurere verneverdige bygninger.

HVA HAR ANDRE BYER GJORT?

► IDENTITET

FLEKKEFJORD

- Har eget Byggeskikkssenter. Senteret tilbyr rådgivning og kompetanse i forbindelse med offentlige og private renoveringsprosjekter i tillegg til å jobbe med sentrumsutvikling. Egen veileder for byggeskikk.

FARSUND

- Ny veileder for byggeskikk.
- Fokus på bevaring av «rederbyen» og indre sentrum.

EGERSUND

- Ikke sterkt vernefokus. Viktige restaureringsprosjekter i kulturkvartalet som huser kulturadministrasjon, kulturskole og turnhall har blitt gjennomført.

Hvilke grep bør tas for å øke befolkningstallet og aktiviteten i sentrum?

IDENTITET ► SENTRUMSUTVALGETS ANBEFALINGER

- Byantikvar ansettes i Risør eller i samfinansiering med andre kommuner.
- Arkitekt hjelp. Gjeninnføring av tilbud om 1-2 timer gratis veiledning med råd og tips til dem som skal restaurere eller bygge på hus i den verneverdige sentrumsbebyggelsen.
- Byggeskikk-senter bestående av byantikvar med operativ tjeneste i sentrum, arkitekttjeneste og veiledning for håndverkere og beboere. Utstilling.
- Trehusbyen-hefte – restaureringsveileder, bør oppdateres, bekjentgjøres og deles ut til alle som kjøper hus i byen i samarbeid med eiendomsmeglere. Veilederen gis til håndverkere og bør følge med byggetillatelsen.
- Forbindelsen Tjenna – Trekta – sentrum styrkes. Tilrettelegge for at besøkende parkerer på Tjenna for å oppleve inngangen til Risør gjennom Trekta.
- Helhetlig belyningsplan for det historiske sentrum.
- Det bør «lobbes» for å endre Skatteordningen slik at det igjen blir mulig å trekke fra restaurering av bevaringsverdige hus i vernesonen.

IDENTITET ► "LOW HANGING FRUIT"

- Dele ut Restaureringsveileder til alle som kjøper hus.
- Fornye Restaureringsveilederen og markedsføre den bedre.
- Markedsføre Verneprisen.
- Kommunalt stipend til barnefamilier med bostedsadresse i Risør som restaurerer bevaringsverdige hus i sentrum.
- Markedsføre trehusbyens kvaliteter mer og bedre.
- Gamle snarveier, smett og smug merkes og gjøres kjent og tilgjengelige.
- Markedsføre muligheten for å søke midler i Kulturminnefondet, Fylkeskommunen og andre fond/ordninger til restaurering av bevaringsverdige hus.

3 / BEBOERNE

Behovet for å bli ivaretatt som beboer i sentrum er viktig. Menneskene som bor og virker i Risør sentrum er kjernen i det unike, og er en viktig del av den kulturhistoriske stedsdimensjonen. Uten folk, ingen levende by.

Hvilke faktorer styrker og svekker en positiv befolkningsutvikling i Risør sentrum:

Styrker

- Nærhet til alt, som butikker, utesteder, kulturtilbud, friluftsliv og flere helsetjenester.
- Risør er et godt sted å vokse opp for barn.
- Risør sentrum videreutvikler sin egenart og sitt særpreg i samsvar med verneplanen.
- Risør har sentrale friluftsområder, grønne lunger og snarveier, samt umiddelbar tilgang til sjø og skjærgård.
- Stor grad av trygghet; lite kriminalitet, menneskelig skala, oversiktlig.
- God luftkvalitet og lite støy.

Svekker

- Mangel på attraktive familieboliger i sentrum.
- Vanskelige parkeringsforhold for fastboende i sentrum.
- Søppelhåndteringen.
- Vanskelig å få båtplass.
- Mangel på gode møteplasser og lekeplasser.
- Barne- og ungdomsskole utenfor sentrum.

Hvilke omkringliggende og strukturelle forhold utenfor selve bysentrum påvirker utviklingen

- Videregående skole i Risør.
- E18 og regional tilhørighet.
- Manglende arbeidsmarked.
- Senterstruktur og handel (kjøpesenterplan) jf. Tangen i Kragerø.
- Kommune- og fylkessammenslåing.

HVA HAR ANDRE BYER GJORT? ► BEBOERNE

FLEKKEFJORD

- Plan om å lage kolonihage for innbyggere. På idéstadiet.
- Mye fortetting av boliger i og rundt sentrum.
- «Smaabyen Flekkefjord» er lokomotivet for stedsutvikling, reiselivsutvikling og bolyst i kommunen. Samarbeid og stolthet er viktigste kriterier for å lykkes med prosjektene. Hovedmålet er å bidra til at Flekkefjord stadig blir en bedre by å bo i og å besøke. Dette ønsker Flekkefjord å oppnå ved å stadig iverksette og utvikle nye prosjekter.
- Smaabyen er et samvirke (andelslag) og kan derfor søke midler til ulike prosjekter, noe de etterhvert er blitt flinke til.

EGERSUND

- Offentlige arbeidsplasser i sentrum var viktig, og et aktivt valg.
- Skoler og idrettsanlegg nærme sentrum.
- Fortetting av boliger i nærheten av sentrum.
- Tilrettelagt for sykkel i sentrum.
- Gode på involvering av byens innbyggere, lag og foreninger.
- Mange festival- og kulturtilbud i sentrum.

FARSUND

- Velger å bygge ny videregående skole midt i sentrum.
- Kommunen leier ut sentrumsboliger til innvandrere.
- Det jobbes med oppgradering av havnepromenade og gode utendørs møteplasser og lekeplasser.
- Kommunen har utarbeidet en helhetlig plan for gatekunst.
- Kommunen jobber med fortetting av boliger som kan gi mer liv i sentrum. Kommunen påpeker at det er viktig med attraktive boliger i sentrum.

TVEDESTRAND

- Stedsutviklingsprosjektet Byløft med fokus på å øke attraktiviteten i sentrum.
- Opprusting av møteplasser, gateløp, etablering av åpen bekk. Etablering av aktivitetsområder som leke- og badeanlegg og kunst i det offentlige rom.
- Transformasjon av sentrale tomter til boliger Byløft II.
- Utarbeiding av havneplan bl.a. for omorganisering av småbåthavn/gjestehavna.
- Bygging av nytt idrettsanlegg/ny videregående skole.

BEBOERNE ► **SENTRUMSUTVALGETS ANBEFALINGER**

- Bolyst-pakke. Beboere i sentrum får gitte fordeler: beboerparkeringsplass, fortrinn på båtplasser i sentrum, gunstig parkering, restaureringsstipend, arkitekt hjelp for folk som bor i vernesonen, gratis barnehageplass første året, nedsatt eiendomsskatt.
- Oppfølgingsprogram av utflyttede Risørungdommer, fortsettelse av «kom hjem»-prosjekt og kampanjer.
- Boligfortetting i sentrum – Fra Kjempesteinsmyra og nedover mot sentrum. Jf. Utviklingsområder i Miljøestetisk plan. Det bør være fokus på barnefamilier og tilbakeflyttere.
- Jobbe for nytt svømmeanlegg.
- Sentrumsutvalget foreslår at kommunen starter et stedsutviklingsprosjekt for beboere i sentrum. Prosjektet skal sørge for at de enkle tingene blir gjennomført og være kommunedrevet av en politisk styringsgruppe. Alt av byutviklingsprosjekter samles under samme «paraply».
- Bygge barneskole 1.- 4. klasse i sentrum.
- Gratis barnehage i et år til barnefamilier bosatt i sentrum.
- Halv eiendomsskatt til alle med bostedsadresse i sentrum.

BEBOERNE ► **“LOW HANGING FRUIT”**

- Bedre avfallshåndtering i sentrum.
- Arrangere flere «kom hjem arrangement» for utflyttet risørungdom.
- Etablere Boccia-bane.
- Sette opp profesjonelle basketkurver i byen for lek og spilling.
- Merke stier og friområder i sentrum.
- Belysningsprosjekter.

4 / PARKERING OG INFRASTRUKTUR

Tidligere var lokalsamfunnet Risør konsentrert rundt nåværende sentrum, avstandene kortere, det var et helt annet arbeidsliv, familieliv og transportsystem. Risør bys struktur og bygningsmasse har endret seg lite siden den gang, selv om innholdet er forandret. Med de enorme endringene samfunnet har gjennomgått, er det helt andre behov som etterspørres i dag. Den mest framtrædende endringen for Risør er avstanden til hovedtransportaksen.

Hvilke faktorer styrker og svekker en positiv befolkningsutvikling i Risør sentrum under temaet infrastruktur og parkering:

Styrker

- Risør sentrum har god parkeringskapasitet per i dag for næring og besøkende, med parkeringsplasser ved innkjøringen til sentrum. (Tjenna og Rutebilstasjonen).
- Det foreligger en helhetlig parkeringsplan, og det er startet utbedringer og tiltak i henhold til planen.
- Det er gratis korttidsparkering for båter i sentrum. «Handlebrygga».
- Kompakt by. Arbeid, boliger og fritid ligger nære hverandre, og mange er i liten grad avhengig av bil.
- Brukervennlig ved at det er lett å utføre småærend, kjøre fra dør til dør, som f.eks parkere utenfor apotek, bank, forretninger og vinmonopol.

Parkeringsplassen på Tjenna ligger i sentrum. Kan ledig kapasitet og nærheten til sentrum kommuniseres bedre til bilistene?

Tidligere lå byen sentralt til ved Skagerrak, mens den i dag befinner seg tolv svingete kilometer fra E18 og enda lengre unna jernbane og flyplasser.

Parkering er viktig for attraktivitet, tilgjengelighet, transportvalg, trafiksikkerhet, miljø og folkehelse. Risør kommune har utarbeidet en parkeringsplan, som skal gi føringer for framtidige parkeringstiltak.

Svekker

- Dårlige parkeringsforhold for fastboende i sentrum.
- Byspredning. Utflytting av arbeidsplasser og boliger gjør beboere mer avhengig av bil.
- Dårlig kollektivtilbud spesielt til lokalsentra som Søndeled, Gjerstad, Hope.
- Dårlig, og lite koordinert brøyting og is på fortau i vinterhalvåret.

Utenforliggende faktorer som virker inn på attraktiviteten ved å bo i sentrum av Risør når det gjelder infrastruktur

- Avstand til hovedtransportaksen – Lokalisering av ny E18.
- Nytt kryss/avkjøring til Risør.
- Kvalitet og lengde på tilførselsvei.
- Dårlige kollektivtilbud fra og til sentrum, og fra sentrum til E-18 og togstasjon.

PARKERING OG INFRASTRUKTUR ►

SENTRUMSUTVALGETS ANBEFALINGER

- Bygge parkeringshus for eksempel i Hasdalen med flere byggetrinn – med gunstig leie/kjøp for fastboende. Se på muligheter for sambruk av andre funksjoner med f.eks. boder/lager.
- Båtplass i indre havn/sentrum må være forbeholdt sentrumsbeboere.
- Etablering av flere sykkelparkeringsplasser.
- Strandgata, fra krysset Tangengata/Strandgata til Enghavgata/Strandgata blir bilfri fra påske til etter høstferien og dyrkes som «strandpromenade». Risørfolk må ut og «spøtte», gå bryggesleng.
- Tydelig P-skilting ved innkjøring til byen, fv 416 ved Tjenna og rutebilmotmta. I ytre sone FØR sentrum, fortrinnsvis elektronisk.
- Innføre en felles parkerings-app for småbåter, bobil og vanlige biler.

- Etablere bybåt og benytte Øysang mer.
- Tilrettelegge parkeringsplasser for fastboende.
- Styrke lokalsentra på Søndeled og Hope. Sterkt sentrum gir sterke lokalsentra og visa versa. Fokus på bedre kollektivtilbud med buss og båt til og fra lokalsentraene.
- Bysykler.
- Aktiv brøyteplanlegging av parkeringsplasser og fortau i sentrum.
- Risør kommune må være «på» i planlegginga av nytt E18-kryss slik at det nye krysset ikke etableres lenger unna enn dagens avkjøring.
- Det legges til rette for god infrastruktur til og fra hovedtransportaksen, slik at Risør i større grad kan inngå i et felles regionalt bo- og arbeidsmarked.
- Jobbe for pendlerbuss.

PARKERING OG INFRASTRUKTUR ►

“LOW HANGING FRUIT”

- Gratis parkering i hele sentrum på vinterstid (3 timer).
- Sykkelparkeringsplasser, som estetisk og kvalitetsmessig spiller på lag med byens identitet.

HVA HAR **ANDRE BYER** GJORT? ► PARKERING OG INFRASTRUKTUR

FLEKKEFJORD

- Det er bygd nye gangbruer for å binde byen sammen og øke tilgjengelighet til sentrum.
- Det er bygd parkeringshus, Flekkefjord parkeringsselskap, under bakken midt i sentrum med ca. 200 plasser. Tilsammen 320 p-plasser er avgiftsbelagte for å sikre sirkulasjon.
- Bosoneparkering «sentrum», som skal sikre tilgjengelighet for fastboende og besøkende.
- Elbiler parkerer gratis på offentlige plasser, men tidsbegrensning gjelder.
- Etablering av parkeringsselskap.

FARSUND

- Det er etablert kjøpesenter rett ved sentrum. Her er det etablert endel offentlige arbeidsplasser, kommunen eier uteareal, tak på kjøpesenteret og har avtale om bruk av 200 offentlige parkeringsplasser. Har jobbet med gode forbindelser fra parkeringen og til sentrum.
- Svært vanskelig å få politisk gjennomslag for tiltak som tar bort eller flytter parkeringsplasser.

EGERSUND

- Kommunen jobber iherdig for dobbeltspor på Jærbanen som er viktig for Eigersund.
- Eigersund kommune har opprettet eget kommunalt foretak, Eigersund parkering KF. Foretaket har som mål å utøve sin virksomhet på en måte som fremmer trafiksikkerhet, tilgjengelighet og trafikkmiljø i tråd med kommunens overordnede mål for utvikling. Parkeringen i sentrum deles i tre ulike kategorier; korttidsparkering, langtidsparkering og private parkeringsområder.
- Byen profilerer seg som sykkelby. Det er et ønske å gjøre det enklere og mer attraktivt for sentrumsbrukere å velge sykkel fremfor bil. F.eks. er det etablert sykkelparkeringshus i sentrum.
- Jernbanestasjon nære sentrum.

TVEDESTRAND

- Det er planlagt utbygd nye sykkelstier langs fylkesveger inn til sentrum.
- Det etableres nytt hovedkryss langs ny E18 med ny forbindelsesvei til sentrum via fylkesvei 410.
- Etablering av ny strandpromenade langs Tjenna. Dette er først og fremst et trafiksikkerhetstiltak, men er også med på å binde to bydeler sammen.

5 / BESØKENDE, NÆRINGSUTVIKLING OG REISELIV

Hva er besøkende? Besøkende rommer både turister, besøkende fra omkringliggende distrikter og kommuner, beboeres gjester og inkluderer også eiere av hytter og feriehus.

Besøkende ønsker i dag flere opplevelser som er unike og hvor de er delaktige, Risør må framheve sine særegenhet på dette området.

Risør er i dag en sommerby og besøksnæringen er en viktig pilar i næringsutviklingen. Dette vil naturlig virke inn på sentrumsutviklingen.

Sentrumsutviklingen kan brukes som verktøy for ny næringsutvikling og nyskaping, samt at sentrum skal bli en viktigere arena for fast bosetting.

Både kommunehus, mange kontorarbeidsplasser, skoler, mye handel og servicefunksjoner, industri, idrettsanlegg og fritidsaktiviteter er flyttet ut av Risørs gamle sentrum.

Ca 65 % av de sysselsatte arbeider i privat sektor i Risør, og det er viktig å beholde en sterk privat sektor. Kan det nettopp være innen besøksnæringen vi kan få flere arbeidsplasser på helårsbasis fremover? Er det besøkende som skal bli vår nye hovednæring?

Et hovedmål må være å arbeide målrettet for å få flere bedriftsetableringer og dermed arbeidsplasser til Risør og sentrum.

Hvilke faktorer styrker og svekker en positiv befolkningsutvikling i Risør sentrum når det gjelder besøkende, næringsutvikling og reiseliv?

Styrker

- Arrangementer/festivaler gjennom hele året gir oss flere besøkende og styrker næringen.
- Levende lokaler, butikker og næring i sentrum.
- Rimelige næringslokaler i sentrum.
- Høy estetisk verdi, attraksjonsverdi.
- Nærhet til sjøen med beliggenhet rett ved skipsleia hvor tusenvis av småbåter passerer om sommeren.
- Spennende boligutvikling i byens randsoner, som Flisvika Brygge, Risørholmen og flere mindre prosjekter.
- Potensiale for å utvikle mer turisme/reiseliv, både mot båt og bil. Opplevelser og opplevelsesturisme, økoturisme.
- Ikke kjøpesenter som ligger utenfor bykjernen.

Svekker

- For lite aktivitet utenom sommersesong.
- Krevende konkurransesituasjon med handelslekkasje og netthandel/digitalisering.
- Få aktiviteter for barn og unge i sentrum.
- Små og gammeldagse bygninger for både boliger og næringsvirksomhet.

Hvilke omkringliggende og strukturelle forhold (utenfor selve bysentrum) påvirker utviklingen

- Infrastruktur/avstand: Lang avstand til E18, tog og fly.
- Kjempesteinsmyra: Idrettsanlegg med mye aktivitet og mange arrangementer. Besøkende her besøker nødvendigvis ikke bykjernen.
- Konkurransen fra kjøpesentra i nærliggende kommuner.

HVA HAR ANDRE BYER GJORT? ► BESØKENDE, NÆRINGSUTVIKLING OG REISELIV

EGERSUND

- Sentrumsforening som aktivt jobber for bosetting og næring i bevaringsverdige hus.
- Ordfører sender hvert år brev og magasin til alle hytteeiere i kommunen.
- Gågate med handel siden 1977.
- Spis for 100,- to uker i året.

FLEKKEFJORD

- Etter å ha gjort store investeringer som kulturhus, er det nå fokus på oppnåelige prosjekter som ikke krever store låneopptak.
- Satser på sentrumsnær bobilparkering, med plass til 60 bobiler. Har funnet ut at bobilturister legger igjen mer penger enn cruiseturister. Må ligge sjønært.
- Elvepromenade og byscene utendørs.
- Plassering av stilig rådhus i ombygget møbelfabrikk i sentrum.

ARENDAL

- Saltvannsbasseng i gjestehavn med mange besøkende.
- Prosjekt for å skape liv i tomme lokaler i sentrum.

FARSUND

- Har etablert nytt kjøpesenter.
- Offentlige arbeidsplasser sentrumsnært.
- Badehusanlegg og helårsbadstue.
- Søndagsåpent i juni, juli og august for turister.

TVEDESTRAND

- Badeanlegg i Tjenna trekker svært mange besøkende, og er en rimelig investering.
- Byloft.

BESØKENDE, NÆRINGSUTVILING OG REISELIV ►

SENTRUMSUTVALGETS ANBEFALINGER

- Aktivt og kontinuerlig arbeid for å skape flere arbeidsplasser i Risør sentrum.
- Ikke flytte offentlige arbeidsplasser ut av sentrum. Offentlige arbeidsplasser som kan, bør ligge i sentrum.
- Universelt utformet kyststi fra Flisvika til Randvik. Felles prosjekt.
- Stimulere fiskerinæringen i positiv retning. Styrke miljøet rundt fiskemottak og fiskeriutsalg. Fremheve og satse på kortreist sjømat.
- Stimulere til oppstart og drift av småskalabedrifter som bygger opp under Risørs identitet, som for eksempel håndverk, kunsthåndverk og nisjebutikker.
- God gjestehavn med plass til «alle». Lage ny, fast molo/bølgebryter som sikrer gode liggeforhold.
- Akvariet: Må styrkes for å gjøres til en enda bedre opplevelse/attraksjon. Markedsføring.
- Isfrie fortau vinterstid.
- Saltvannsbasseng i sentrum.
- Styrke og videreutvikle Risør By as i rollen som både en aktiv og sterk sentrumsforening og med ansvar for besøksnæring og turisme.
- Samarbeide med videregående skole om bruk av lokale i sentrum til aktiviteter for å få ungdommen synlig i bybildet.
- Arbeide sterkt for å få god tilknytning til ny E18 og forbedret riksvei.

BESØKENDE, NÆRINGSUTVILING OG REISELIV ►

“LOW HANGING FRUIT”

- Kommunale møter legges til sentrum. Kommunen legger til rette for å bruke de lokalene man har, som Rådhuset, Risørhuset, Næringshagen, Kunstparken og hoteller/restauranter.
- Etablere strøm og vann på begge sider av indre havn.
- God fysisk og digital skilting som leder besøkende ned på Tjenna for gratis parkering, for deretter å gå gjennom Trekta/forbi Kunstparken for å handle/spise/besøke/oppleve sentrum.
- Bærekraftig korttidscamping i skjæra og på Randvik.
- Blomsterabonnement. Gårdeiere og næring i sentrum kan abonnere på blomster fra vår til høst. Kommunen setter ut, vanner og steller, alternativt et offentlig-privat selskap?
- Opprettholde søndagsåpent i juni, juli og august.
- Urtekasser til båtturister og bobilturister.
- Satse videre på «prøv Risør først» for alle gjennom hele året.
- Ordfører sender hvert år brev og magasin til alle hytteeiere i kommunen.
- Oppgradere og holde åpent gjestehavnfasiliteter med dusj og wc utover sommersesongen, fra og med påske til og med høstferie.

6 / MØTEPLASSER

Rommene i byen brukes på ulike måter og flere har stort potensial til å utvikles ytterligere. Noen rom går man gjennom, mens andre rom inviterer til opphold og fungerer som møteplasser. Kragsgate er et eksempel på rom for ferdsel. Torvet er et rom som inviterer til opphold og møter.

Risørs beliggenhet gir gode muligheter for rekreasjon og friluftsliv. Mye av friluftslivet er knyttet til sjøen og skjærgården, men vi har også sentrumsnære arealer for rekreasjon og friluftsliv som for eksempel Urheia.

Boliggatene er ofte brukt som lekeplass for barn. Bruken av gatene for lek og aktivitet kan komme i konflikt med trafikk. Lekeplasser er aktivitetsområder for barn, som også bør fungere som møteplass for andre aldersgrupper.

I Urheia er det et nettverk av turstier og via Buvikbakken og Urbakken er turstiene knyttet sammen med strandpromenaden langs sjøen fra Holmen til Dampskipsbrygga. Vi har også en tursti fra Flisvika til Randvik.

Der gateløpet utvider seg dannes ofte møteplasser og størrelsen på plassen er med på å understreke viktigheten av plassen og bygningene den er knyttet til. Torvet er den viktigste møteplassen og har en tett innramming med klart definerte vegger. De offentlige plassene er med på å fremheve strukturen i byen og skaper identitet.

Møteplasser er viktige i forhold til å utvikle urbanitet og en levende by. Det legger til rette for å bygge relasjoner mellom mennesker og kan bidra til utvikling av gode nabolag.

HVA HAR ANDRE BYER GJORT? ► MØTEPLASSER

FLEKKEFJORD

- Jobber med gangbruere for å binde byen sammen. Må kjøpe/leie/ekspropriere eiendom for å lage offentlige gangveier/brygger langs elven/sjøen.
- Sentrumsnær badeplass med strand og stupetårn. Ønsker å utvikle den til en retro badeplass. Universell tilgjengelighet og skiftebu. Ligger i sentrum. Også annen badeplass som kan nås fra land.
- Stoppunkter laget med gatekunst på murvegger etc. Midt i den gamle bydelen. 4-5 nye hver sommer. Happening med åpning etc. Finansieres med ca 100 000 i året, 50% fra fylkeskommunen. Noen er belyste, noen steder er det laget stoppunkter.
- Har f.eks. lagt kulturskole til sentrum.

FARSUND

- Det bygges stor, ny videregående skole i sentrum.
- Jobber med oppgradering av havnepromenaden.
- Har utarbeidet belyningsplan.
- Har friluftsområde midt i sentrum (Varbak).
- Badehusanlegg som en i funksstil og intakt. Badstue som er helårsåpen.
- Har laget en helhetlig plan for gatekunst i byen. 1,5 % av investeringskostnadene i et konkret prosjekt.
- Torvet: Byens hjerte. Ble oppgradert med scene og atrium, men vei går rett gjennom og det er svært værhardt. Lite intimt. Folk bruker det ikke. Torvhandel borte.

EGERSUND

- Stort bytelt med plass til 1000 personer på kaia som står oppe fra mai-oktober. Kommunen eier/drifter det.

Hvilke faktorer styrker og svekker en positiv befolkningsutvikling i Risør sentrum på temaet møteplasser?

Styrker

- Torv med veldig fin beliggenhet og stort potensiale.
- Flott estetikk/arkitektur.
- Lekeplassen i Hasdalen.
- Mange små parker, benker, smug og trapper med muligheter.
- Mangfold og variasjon.

Svekker

- At tiltak ikke gjennomføres og planer «legges i en skuff».
- For få sosiale møteplasser/aktivitetsområder for barn og unge i sentrum.
- Få bilfrie møteplasser.

Hvilke omkringliggende og strukturelle forhold (utenfor selve bysentrum) påvirker utviklingen.

- Aktiviteter for barn og unge er i dag samlet på Kjempesteinsmyra. Risør kommune har per dags dato et av regionens flotteste idrettsanlegg, og området er et svært viktig og mye brukt. Det er her barn og unge samles hver eneste dag og kveld hele uken. Kommunens rockecontainer er også plassert her og ny betongpark for skatere og sykler skal etableres på Kjempesteinsmyra.
- Sentrum er helt uten denne typen møteplasser, og det er ikke noen mening i å flytte aktiviteter som i dag ligger på Kjempesteinsmyra til sentrum, men det er viktig å etablere nye eller revitalisere gamle.

MØTEPLASSER ► **SENTRUMSUTVALGETS ANBEFALINGER**

- Oppgradering av Torvet.
Utvikle/revitalisere Torvet med mer torvhandel og servering.
- Etablere Hollenderhagen som en offentlig tilgjengelig byhage med toaletter og stellerom.
- Etablere badehus, stupetårn og bystrand.
- Etablere flere lekeplasser for små barn i sentrum.
- Fredsparken kan være et alternativ. Etablere aktivitetspark for ungdom og voksne i sentrum. (Fredsparken.)
- Etablere små uformelle møteplasser i sentrum, av ulik karakter. Fra enkle benker til mindre områder som tilrettelegges som urbane lommer.
- Ta i bruk bakgårder og smug.
- Lage fleksible løsninger, f.eks. scene på Torvet som kan tas opp og ned.
- Treningsapparater i Urheia.
- Kunstisbane på Torvet eller Tjenna.
- Utbedre forbindelser/snarveier til friluftsområder/ omkringliggende boligområder.
- For alle møteplasser må det legges vekt på estetikk/arkitektur og tas hensyn til verneplanen.
- Sentrum – Tjenna – Kjempesteinsmyra må ses i sammenheng og «spille på lag».
- Færre biler i sentrum, etablering av gågater.

MØTEPLASSER ► **“LOW HANGING FRUIT”**

- Tilrettelegge for flere badeplasser i sentrum samt ruste opp de eksisterende.
- Utvikle/ruste opp uterommet bak Kunstparken.
- Kunstinstallasjoner på Torvet og andre møteplasser i sentrum.
- Vannleker for barn i sentrum, som forslått av Risør By i plan om ”Fornyning og forskjønning av sentum”.
- Lyssette møteplasser – eksempelvis Danielsens trapper, trebåtbrygga med det magiske treet, Lille Varden og Peder Mons.
- Chill Out Lounge på Damskipsbrygga.

MØTEPLASSER ER VIKTIGE FOR Å
UTVIKLE URBANITET OG EN LEVENDE BY.
DET LEGGER TIL RETTE FOR Å BYGGE RELASJONER
MELLOM MENNESKER OG KAN BIDRA TIL
UTVIKLING AV GODE NABOLAG.

7 / KULTUR

Risør kommune er kjent for mangeårig satsing på kunst og kultur, og ble blant annet kåret til årets kulturkommune i Norge i 2015. For å få en positiv sentrumsutvikling og bolyst i sentrum må satsing på kultur med aktiviteter i sentrum videreføres og forsterkes.

Kultursatsingen, deriblant festivalene, sammen med trehusbyen og den omkringliggende naturen og nærheten til havet utgjør byens identitet og er viktig å opprettholde. Kulturen er vesentlig for byens næringsgrunnlag, attraktivitet og bolyst.

Kunst- og idrettsstipendene er attraktivt for de som bor i Risør, og er en faktor og en kvalitet som kan bidra til å få folk til å bosette seg – og dermed bli boende – i Risør fremfor en annen, lignende by. En fortetting av gruppen som jobber profesjonelt med kunst og kultur styrker Risør som helårsby ved at det er et kraftsentrum med et aktivt kunstmiljø. Dette genererer mer samarbeid og vekst, tiltrekker seg flere, og opprettholder et viktig omdømme.

Risørhuset er et regionalt kulturhus med bibliotek og kino hver dag året rundt. Det tiltrekker seg folk fra hele regionen som benytter seg av kulturtilbudene, og bruker salen til egne oppsetninger og arrangementer. Det bidrar til en bredere satsing på kultur med tilbud til hele befolkningen, og er en viktig møteplass på tvers av generasjoner og samfunnslag.

Hvilke faktorer styrker og svekker en positiv befolkningsutvikling i Risør sentrum på kulturområdet:

Styrker

- Godt omdømme som kunst- og kulturby.
- Etablerte festivaler fordelt over et lengre tidsrom.
- Et profesjonelt kunstmiljø.
- Et rikt og mangfoldig kulturliv.
- Bra idrettsanlegg nær sentrum.
- Kunstparken med atelierer, gallerier og barnevennlig kafé.
- Kunst- og idrettsstipendene.
- Risørhuset som et regionalt kulturhus med bibliotek og kino.
- Risørhuset som en kulturell møteplass med et bredt og godt tilbud og et sted hvor barn og unge kan møtes på tvers av sosial og kulturell bakgrunn og tilhørighet.

Svekker

- Villvingruppa, trebåtbyggere og mange av byens viktigste profesjonelle kunstnere går snart av med pensjon.
- Risørs profilerte kultursatsing oppfattes av noen som uvesentlig for utvikling og vekst, for eliten, og som en ren utgiftspost.
- Bibliotek og kino konkurrerer med andre medier som holder folk hjemme. Mangel på kafétilbud i inngangsområdet.

HVA HAR **ANDRE BYER** GJORT?

► KULTUR

FLEKKEFJORD

- Stort kulturhus i sentrum.
- Kunstprosjekter dekorasjon på vegger.
- Kulturskolen i sentrum.

EGERSUND

- Kulturkvartalet med kulturskole, kulturadministrasjon, gammel restaurert turnhall.
- Visefestival 3.-5. juli. Kveldsbilletter med fri tilgang til alle konserter. Noen gratiskonserter.
- Felles fyrverkeri på nyttårsaften: Har et kommunalt arrangement på torvet fra kl. 23.
- Julebyen: Samarbeid mellom ildsjeler/dugnad, kommunen og videregående skole yrkesfag. Skal være kvalitet på produkter. To langhelger før jul. Ekstratog – NSB som tar folk hit fra vest og øst.
- Oktoberfest.
- I mangel av egnet kulturhus benyttes bytelt ved store arrangementer.

KULTUR ► **SENTRUMSUTVALGETS ANBEFALINGER**

- Støtte opp om kulturaktiviteter i byen for barn og ungdom som Ungdomsteateret og Risør Skolemusikkorps. Fokus på Risørhuset og spesielt biblioteket som møtested for ungdom.
- Styrke kulturskolen som bør lokaliseres i sentrum.
- Vi må videreutvikle og ta vare på den profesjonelle kunsten og sikre generasjonsskiftet etter «Villingrunderne».
- Fortsette stipendordningene for profesjonelle kunstnere. Risør kommunes kunststipend med gratis atelier i stipendperioden i Kunstparken.
- Økt fokus på Risørhuset, bibliotek og aktiviteter.
- Støtte opp om Galleri Villvin, et synlig tegn på at kvalitets-kunsthåndverk har en spesiell status i Risør og er støttespiller til en av Risør viktigste festivaler.
- Videreføre arbeid med prosjekter som knytter studenter og design- og arkitektkompetanse til Risør. Eksempler på slike er Beyond Risør og samarbeid med studenter gjennom Risør Pop Up Campus.
- Jobbe for å gi festivalene gode levekår videre.
- Sikre at arrangementet Kulturnatt holder på sin kvalitet og popularitet.
- Tenke aksene Skansen – Risørhuset – Musikkens hus – det gule huset ved busstasjonen for utvikling av kulturaktiviteter.
- Forsterke kulturaktiviteter på vinterstid i sentrum.
- Ta vare på kompetansen innen kunst, design og håndverk. Sentrum vil i framtiden inneholde mye mer enn butikker. Atelier for kunstnere og mindre produksjonsverksteder i sentrum vil være med på å styrke aktiviteten og attraksjonen slik som f.eks. bedriftene Smykkeverkstedet Embla, Stopp hos meg, Bokstavelig Talt, syverkstedet BAdeler, Galleri Nylund Larsen og Acanthus.

KULTUR ► **“LOW HANGING FRUIT”**

- Kommunen bør tiltrekke seg flere kunstnere musikere/forfattere/billedkunstnere/fotografer ved å stille «kunstnerleilighet» i det historiske bysentrum til disposisjon.
- Nyttårsarrangement.
- Utvikle Risørhuset som kulturell, ikke organisert arena og møtested for barn og unge. Behov for utvidet åpningstid, eventuelt utvidet bemanning/frivillige. Et sted å “henge”; spille, og ha nettilgang.
- Kultursatsingen må synliggjøres enda tydeligere som en allmenn berikelse og et gode for hele befolkningen, som i tillegg henger sammen med Risør som varemerke, næring, turisme og generell vekst.

7 / DEN DIGITALE BYEN

Verden har aldri før hatt en teknologi som vokser på samme måte som i dag. Det skaper samfunnsendringer vi ikke klarer å ta inn over oss. Dette vil selvsagt påvirke oss i vårt lokalsamfunn i Risør.

Digitaliseringen kommer, og den vil endre arbeidsmarked og leve-måte i en rasende fart. Roboter vil utføre oppgaver raskere, mer presist og effektivt. Flere store forskningsrapporter anslår at halvparten av jobbene er automatisert innen 20 år.

Man går i større og større grad mot et selvkjørende samfunn hvor teknologien ivaretar oppgaver som før ble utført av mennesker, men enkelte oppgaver kan ikke utføres av de kunstig intelligente superhjernene. Noen ting vil fortsatt måtte bli utført av mennesker.

Risør må klare å utnytte både det småskala, menneskelige aspektet og teknologien for å ta med sin egenart og sine styrker inn i et digitalt samfunn.

Internett har endret hvordan varer og tjenester kjøpes og selges. Delingsøkonomien med blant annet utleie av husrom som ikke er i bruk av en selv, deling av kjøretøy, leie/utlån av alt fra sementblandere til sølvtøy, kan gi mulighet for å ta imot og betjene flere menneskers behov i Risør. Miljøaspektet som den digitale verden også kan representere, finner god gjenklang i Risør.

Med dette som bakteppe bør Risør utarbeide en strategi for et digitalt løft, og legge til rette for det digitale samfunnet.

Hvilke faktorer ved Risør styrker og svekker en positiv befolknings-utvikling på området digitalisering:

Styrker

- Teknologibanken som informasjonssenter og læringsarena på tvers av generasjoner.
- Det kompakte sentrum egner seg godt til delingsøkonomi
- God bredbåndsdekning.
- Teknologi som bidrar til en enklere hverdag innen infrastruktur, læring, handel og opplevelser.
- Etablere fremtidsrettede landslinjer ved Risør vgs innen teknologi som bidrar til å sikre opprettholdelse av skolen.

Svekker

- Utfordringene rundt netthandel svekker et levende sentrum.
- Ustabil nettsituasjon.
- For lav digital kompetanse i befolkningen generelt.

Hvilke omkringing og strukturelle forhold (utenfor selve bysentrum) påvirker utviklingen

- Interkommunale, regionale og nasjonale ressurser opp mot teknologi.
- EU og EØS har gode tilskuddsordninger til utviklingsprosjekter for digitalisering og automatisering for små byer.

DEN DIGITALE BYEN ► **SENTRUMSUTVALGETS ANBEFALINGER**

- Sikre optimale forhold for bredbåndsdekningen og tilby innflyttere "nett hjem".
- Videreutvikle Teknologibanken som en møteplass og læringsarena på tvers av generasjoner for å øke og tilegne kunnskap gjennom å leke med teknologi. Fra barnehagebesøk, SFO, skole og opp til videregående skole.
- Benytte teknologien i offentlig kommunikasjon ved å skaffe en førerløs "buss" som går i fast sentrumsrute fra april til oktober, og som benyttes som "hjem-buss" vinterhalvåret.
- Neste trinn kan bli en el-båt som binder kommunens områder mer sammen, f.eks. fra Sørlandet Feriesenter, Randvik, Flisvika, Stangholmen, Skallet, Lille Danmark, Fiskemottaket, Tollbua, Krana, Finnøya, Risør Kystkultursenter, Søndeled.
- By-sykler og el-sykler med digital løsning bør settes opp å ha mange stasjoner.
- Risør bør søke midler og kompetansestøtte til et større, nasjonalt og regionalt prosjekt for småby etter SMART by-prinsippet. Vurdere å søke midler i EØS/EU.
- Benytte teknologi til å erstatte fyrverkeri med lysshow for å bedre miljø, brannsikre og bidra til å redusere skadeomfang.
- Digital kommunikasjon og virtuelt vertskap, for besøkende.
- Opprette et Teknologisk læringssenter, et høyteknologisk atelier for kunstnere "Makerspace» Dette kan være en mulig måte å tiltrekke seg yngre utøvende kunstnere.

DEN DIGITALE BYEN ► **"LOW HANGING FRUIT"**

- Sette opp ladestasjon for mobiler. For eksempel på Torvet.
- Utvide gjestenett-tilbudet for besøkende og turister.
- Videreføre og videreutvikle Teknologibanken, spesielt rettet mot yngre målgrupper.
- Inkludere havneavgift og parkeringsavgift for båter på parkerings-appen.

OPPSUMMERING

Sentrumsutvalgets rapport ble overlevert bystyret i Risør 5. juni 2018. Det er opp til bystyret å bestemme hvordan de vil følge opp dette arbeidet. De fleste tiltak som er betegnet som «low hanging fruit» er relativt enkle grep som man i utgangspunktet kan sette i gang med umiddelbart. Flere av de andre tiltakene er mer ressurskrevende, og må legges inn i handlingsplan, økonomiplan og budsjett. Andre tiltak er mer abstrakte, og går på kommunikasjon og holdningsendringer. Kan rådmannen fordele «fruktene» på ansatte i administrasjonen, og kan Risør By AS få ansvar for å utføre noen av dem? Kan noe gjøres i samarbeid med lag og foreninger? Alt dette er opp til politikerne å bestemme.

I rapporten har vi tatt opp stort og smått, men vi vil avslutningsvis legge fram en uprioritert liste over det vi mener er de mest aktuelle tiltakene, og belyse dette ytterligere:

Boplikt

Sentrumsutvalget har brukt mer tid på å diskutere bolyst enn boplikt. Med mange nye boliger i sentrum, endringer i folks bo-, ferie- og arbeidsmønstre, opphevelse av boplikten i nabokommuner og diskusjoner rundt håndheving, tenker vi at boplikten i Risør vil falle bort på sikt. Mange ønsker å kjøpe et "andre hjem" i Risør. Ressursene til disse menneskene er verdifulle for Risør i form av kjøpekraft, men også som bidrag til lokalsamfunnet på andre måter. Risør må forberede seg på at boplikten vil forsvinne. Dersom man ønsker at folk skal ha bostedsadresse i Risør sentrum, bør det legges opp til attraktive «beboerpakker» til dem som velger å bo her fast. En eventuell opphevelse av boplikten må møtes med tiltak som sørger for at kommunen opprettholder skatteinntekter og belønner fastboende.

Flytting av kommuneadministrasjonen til sentrum

Et levende sentrum forutsetter at det finnes arbeidsplasser, handel og gode boforhold. De private arbeidsplassene kan kommunen legge til rette for, men ikke bestemme over. Det er kun de offentlige og kommunale arbeidsplassene kommunen kan styre hvor skal ligge. Derfor mener sentrumsutvalget at så mange som mulig av de offentlige arbeidsplassene legges til sentrum der det er mulig og naturlig. Dersom det skal bygges et helsehus, bør også dette ligge i bykjernen. Det samme gjelder kulturadministrasjonen og kulturskolen. Vi vil likevel påpeke at kommunehuset på Frydendal ikke ligger veldig langt fra sentrum, og det kan derfor synes unødvendig å flytte arbeidsplasser fra et samlokalisert bygg, til spredte lokaler som kan påføre kommunen kostnader som man ellers ikke ville ha hatt. Kommunen bør ta i bruk sentrumslokaler for alle møter, spesielt der det kommer folk utenbys fra. Risørhuset, rådhuset, næringshagen, serveringsstedene og hotellene er aktuelle møtesteder, og vil kreve langt mindre av kommunale budsjetter enn tilrettelegging av nye kontorplasser.

Kyststi

Mange ønsker seg en universelt utformet kyststi fra Flisvika til Randvik. Denne flotte turen er nå utilgjengelig for alle dem som ikke er i stand til å ferdes over knatter og knauser. Sentrumsutvalget mener at en slik sti vil binde sentrum sammen med Randvik, og den vil være like aktuell for alle befolkningsgrupper, både fastboende og tilreisende. Man kan gå tur, bruke rullestol, rullator, rullebrett, barnevogn, eller sykkel og man kan bade og fiske. Man vil kunne sykle barn fra sentrum til barnehagene på Randvik og til badeplassene, og det kan bli en magnet for turister som ønsker et bedre og sentrumsnært badetilbud. Finansiering av kyststien er en utfordring, og må skje i samarbeid mellom mange parter; Innovasjon Norge, bedrifter, kommunen, tippebidragsmidler, private sponsorer, frivillighet og dugnadstimer. Kanskje må en gjeng entusiaster dra i gang prosjektet? Dette kan bli det store fellesprosjektet i Risør som alle jobber sammen for å få til.

Andre prioriterte tiltak:

- Aktivt og kontinuerlig arbeid for å skape flere arbeidsplasser i Risør sentrum.
- Bolyst-pakke. Beboere i sentrum får gitte fordeler. Eksempler kan være: beboerparkeringsplass, Fortrinn på båtplasser i sentrum, gunstig beboerparkering, restaureringsstipend til bevaringsverdige hus, arkitekt hjelp, for folk som bor i vernesonen, gratis barnehageplass første året, nedsatt eiendomsskatt.
- Bedre formidling av trehusbyens verdi og kvaliteter. Byggeskikk-senter bestående av byantikvar med operativ tjeneste i sentrum noen dager i uken. Arkitekttjeneste og veiledning for håndverkere og beboere.
- Ikke flytte offentlige arbeidsplasser ut av sentrum. Offentlige arbeidsplasser må i størst mulig grad ligge i sentrum. Kommunal møtevirkosomhet flyttes til sentrum.
- Bygge parkeringshus for eksempel i Hasdalen – flere byggetrinn – med gunstig leie/kjøp for fastboende. Se på muligheter for sambruk av andre funksjoner som boder eller lager.
- Oppgradering av Torvet som møteplass for hele befolkningen. Utvikle/revitalisere Torvet med mer torghandel og servering, og andre tiltak.
- Videreutvikle Risør som kulturby. Prioritere kulturmidler til lag og foreninger primært for barn og unge. Ta vare på den profesjonelle kunsten og sikre generasjonsskiftet etter «Villvin-gründerne». Fortsette stipendordningene for profesjonelle kunstnere og utvide med kunstnerleilighet i sentrum.